

MONTY DON

Jemné
a oduševnělé
čtení.

The Times

MŮJ ZAHRADNÍ SVĚT

host

My Garden World

Copyright © Monty Don, 2020

First published in Great Britain in 2020 by Two Roads,
an Imprint of John Murray Press, an Hachette UK company

The right of Monty Don to be identified as the Author
of the Work has been asserted by him in accordance
with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Cover photo by Derry Moore

Translation © Kateřina Rottová, 2022

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2023 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-1483-0 (PDF)

ISBN 978-80-275-1484-7 (ePUB)

ISBN 978-80-275-1485-4 (MobiPocket)

LEDEN

Červenka obecná

Na večer tříkrálový, šestého ledna, posbírám cesmínu, jež zdobila dům, odnesu ji ven do tmy a zanechám u pěšiny na hromadě, abych ji ráno spálil. Druhý den po pichlavé kupce poskakuje červenka a zobá bobule. Při srovnání se sytě červenými plody si uvědomím, že ptáček je spíš oranžový než červený.

Ale pomeranče do Anglie dorazily až ve středověku a používání slova „oranžový“ odvozeného od jejich jména, anglicky *orange*, se ustálilo až v padesátých letech šestnáctého století. V té době už byla červenka pevnou součástí jazyka i zahrad.

Ještě v devatenáctém století se červenkám (anglicky *robin*) běžně říkalo *ruddock*, což je odvozenina od saského výrazu pro rudou či červenou barvu. *Redbreast* čili červenka je jakási modernizace onoho výrazu a označení *robin*, které se uchytilo mnohem později, bylo jen přezdívkou. V Anglii taková jména poukazují na oblibu ptáků, na jejichž blízkost jsou lidé odedávna zvyklí: Robin Readbreast (červenka), Tom Tit (sýkora), Jenny Wren (střízlík), Mag (Margaret) Pie (straka) nebo Jack Daw (kavka). Července se vlastně krátkým jménem *robin* neříkalo až do dvacátého století.

Jestřáb

Když jsem o půl páté odpoledne venčil psy — sice už se stmívalo, přesto bylo znatelně více světla než před dvěma týdny —, všiml jsem si, jak od polí směrem k domu letí velký pták. Zdálo se mi, že je černý, a myslel jsem si, že je to vrána, ale na pozadí večerní oblohy jsou všichni ptáci jen černé siluety. Brzy jsem si uvědomil, že na vránu je moc velký. Není to káně? Jenže tomu nenasvědčoval tvar těla ani způsob letu. Tento pták měl delší ocas a výraznější hlavu. A pak mi — k mému nadšení — došlo, že je to jestřáb.

Přestože jsou jestřábi za posledních dvacet let čím dál rozšířenější, stále je považuji za naše nejvzácnější dravce. Dřív bych byl šťastný, kdybych jestřába spatřil jedinkrát za život. Takže i když je teď vidám jednou nebo dvakrát do roka, někdy i vícekrát, vždycky se cítím, jako by to bylo poprvé. Pokaždé se mi splní sen. V sedmácti letech jsem četl knihu *Jestřáb* od T. H. Whita a od té doby mám rád dravce a jestřába ze všech nejvíce. Představuje nespoutanost, čistou a jedinečnou krásu, a přesto je stvořený k zabíjení.

Pták letěl pomalu a zdánlivě bezcílně, přesto v přímé linii, nějakých třicet metrů nade mnou. Křídly pohyboval s rozvážnou pravidelností nahoru nad záda a pak dolů pod tělo, úplně jinak, než jak to dělá káně. Přeletěl přímo nad domem a pak jej spolkla tma. Byla to nejlepší část dne.

Strakapoud velký

Strakapoud velký je jeden z nejúchvatnějších a na pohled nejvíce strhujících zahradních ptáků. Má černobílá křídla, dlouhý zobák se žlutými pírkami u kořene a velice nápadné červené zbarvení spodních ocasních krovek. Samci se navíc pyšní rudou skvrnou v týle. Vždy mě nadchne, když nějakého takového krasavce spatřím. Přestože počty strakapoudů od sedmdesátých let dvacátého století postupně narůstají, stále nebývají tolik vidět jako spíš slyšet, jak bubnují do kmenů stromů a hledají hmyz.

„Naše“ strakapoudy vidám nejčastěji přímo před kuchyňským oknem, kde se krmí buráky nebo na plátcích loje. Přibližují se velice opatrně od velkého jasanu v Jarní zahradě, přes fíkovník, pomalu, po kouskách, a neustále se rozhlíží po okolí, dokud nedorazí ke krmení a nezačnou lačně zobat potravu.

Ale při sebemenší známce pohybu — třeba jen za kuchyňským oknem — hned prchají zpátky do bezpečí mohutného

stromu. Samička, postrádající na rozdíl od samce červenou čepičku, se mi nezdá tak opatrná jako samec, který zachytí snad i stín uvnitř domu. Prý je neobvyklé vidat u stejného krmítka více než jednoho strakapouda, nicméně náš pár se tu objevuje pravidelně.

Mladí mají na hlavičkách červený flíček a kvůli velikosti je možné splést si je se strakapoudem malým, ale ten je ještě menší — asi jako vrabec — a mnohem vzácnější. Ptáky pozoruji často a zatím jsem ho viděl jen jednou.

Strakapoud velký je lesní pták a potřebuje dřeviny určité velikosti, takže je nejčastěji k vidění v zahradách a parcích se vzrostlými stromy. Buší do zetlelého dřeva a vybírá bezobratlé živočichy, kteří tvoří hlavní součást jeho potravy. Ale jakmile má mladé, klidně se proklová do ptačí budky a krade vajíčka nebo holátka jiných opeřenců, především sýkorek. Když je na podzim a v zimě málo zdrojů bílkovin, krmí se semeny stromů stejně jako většina masožravých ptáků.

Strakapoudi bubnováním do dřeva nejen dobývají hmyz a brouky, ale také si značí teritorium. Vědci určili, že frekvence pět až dvacet úderů za vteřinu je ideální pro co největší rezonanci. Dřevo funguje jako ozvučná deska a zvuk se nese i skrz hluboký les.

Ptáci mají mezi zobákem a lebkou výstelku, která tlumí nárazy, takže mohou klovat jak do tvrdého, tak do měkkého, ztrouchnivělého dřeva. Této činnosti se nepřizpůsobil jen zobák a lebka: strakapoudi jsou zygodaktilní, tedy dva prsty na jejich nohou směřují dopředu a dva dozadu. To jim společně s ocasními pery, která dokážou přitisknout ke kmeni — a na drátěné krmítko s buráky se chytí jako kleštičkami — poskytuje dokonale pevnou základnu pro klování. Neuvěřitelně dlouhý jazyk opatřený háčky dosáhne do hmyzích chodbiček pod kůrou a jejich obyvatele vytáhne ven.

Strakapoudi si budují hnízda v kmenech stromů a v hloubení se střídají oba partneři přibližně po čtrnácti dnech. Vstupní otvor je sice malý, ale s prostorem hnízda si dají velkou práci — je tak velký, že by se do něj vešla kachna. Celá ta námaha je však investicí do budoucna, protože ptáci budou stejné hnízdo využívat několik let.

Na statku jsem ještě nikdy strakapouda velkého neviděl ani neslyšel (jeho volání je stejně charakteristické jako bubnování), nicméně jednou jsem našel tělíčko mladého dospělého ptáka, takže tam být musejí. Přece jen jsme až na okraji jejich oblíbeného hnízdiště a zdejší kousky lesa pro ně nejsou dost velké.

Myš domácí

„Problém s myšma je ten,“ řekl můj kamarád Ron, „že se ti vy-dělají kdekoli. Chčijou, kudy chodí. Když máš krysy, je to blbý, jenomže ty mají aspoň nějakou sebekontrolu. Ne jako myš, ta se vyntentuje kdekoli.“

Něco na tom je. Myši jsou sice ve srovnání s krysami poměrně roztomilé a zdánlivě neškodné, ale myš domácí se vyprazdňuje asi padesátkrát za den a bez přestání si značí teritorium močí. A to zahrnuje kuchyňskou linku, koupelnu, skříňky a cokoli, kam se dostanou. Se vši vážností by měly být považovány za škůdce. Není mnoho domů, do kterých se nenastěhovaly, a pokud obý-váte staré stavení tak jako my, jistě ho budete sdílet se spoustou zástupců druhu *Mus musculus domesticus*.

V noci skvěle vidí a slyší, a proto jsou nejaktivnější po setmění. Vzpomínám si, že když jsme se naposledy stěhovali, noci v novém domě provázelo nekonečné hlasité škrábání. Brzy jsem zjistil, že prostor za dřevěnou lištou kolem trubek z padesátých let, napojených na obrovský sklepní kotel na tuhá paliva, funguje

jako myši dálnice. Lištu kolem všech trubek jsem odstranil, a přestože nemyslím, že by to myši nějak zvlášť ovlivnilo, alespoň už nedělaly takový hluk.

Myši domácí mají staré domy nejraději. Žijí ve zdech, pod podlahou a v podkroví. Máte-li doma myši hodně, poznáte to po čichu. Vydávají velice specifický, odporně pižmový zápach — i když ani ten není nic ve srovnání s myši rozkládající se pod podlahou.

V noci jsou hlučné, protože pořád pobíhají. Za jedinou noc navštíví i třicet různých míst s potravou, a pokud narazí na vydatný zdroj, stokrát se proběhnou tam a zpátky. Jedí skoro všechno včetně masa, polévek, plastů, kartonů, kabelů a omítky, ale nejraději mají zrní. A přestože tradiční návnadou do pastí je sýr, snáz je nalákáte na čokoládu nebo arašídové máslo.

Myši domácí jsou neuvěřitelně přizpůsobivá stvoření. Umějí šplhat, skákat a plavat a mnoho jich žije v křoví, na zahradách a v polích. Množí se závratnou rychlostí — jedna samička může mít za rok deset vrhů po šesti mláďatech. Nebýt mnoha predátorů, třeba sov a lasiček, bylo by za rok o deset až sto tisíc myši více.

Pokud myši mají neomezený přístup k potravě — například v sýpkách — a pokud v bezprostředním okolí není dost nepřátel, jako třeba v domě bez koček, hlodavci se přemnoží a místo zamoří. Mohou žít ve velmi omezeném prostoru, třeba v části domu nebo jen v jednom pokoji, a v extrémních případech stráví celý svůj život v jediném pytlí obilí.

Myši domácí s lidmi sdílejí jejich obydlí nejméně posledních patnáct tisíc let — přidružily se k nim dokonce ještě dříve, než člověk začal pěstovat plodiny — a kdekoli budou za příštích patnáct tisíc let lidé, budovy a potrava, tam se zabydlí zcela jistě i myši.

Motýli

Pracovnu mám plnou motýlů: babočky admirála a pavího oka. Třepotají se kolem oken a stoupají podél šikmé střechy sušárny chmele někdy až ke střešnímu oknu nějakých devět metrů nade mnou, kde krouží a mávají křídly v marné snaze dostat se k obloze na druhé straně kopule. Uchýlili se dovnitř, aby tady přečkali zimu, a v domě je jich nejméně tucet.

Moderní zateplené a vytápěné domy jsou pro ně příliš vyhřáté, ale náš zchátralý hrázděný dům z éry Tudorovců, s kamennými podlahami a mnoha temnými kouty a skulinami, jim vyhovuje. Někdy se mi podaří motýla chytit a vypustit ven otevřeným oknem, jen nevím, jestli mu neprokazují medvědí službu. Domácí teplo je možná bezpečnější než studená zahrada plná hladových ptáků.

Stehlík

Chodí mi dopisy s dotazy, proč k záběrům ze zahrad přidáváme nahrávky zpěvu ptáků. Diváci nejspíš nemohou uvěřit, že je ptačí zpěv slyšet všude a že je tak hlasitý.

Žije tu však spousta skrytých ptáků, jejichž neustálou přítomnost pokládám z velké části za samozřejmou. Změní se to až se zimním krmením. Na delší dobu a zblízka najednou vídám ptáky, kteří v polovině jara zase zmizí ve spleti zahrady.

Nejraději mám stehlíky. Vůbec nejsou vzácní ani neobvyklí, přesto se vyrovnají nejkrásnějším pěvcům. S oblibou se živí semeny bodláků, která dokážou vybírat z ochmýřených hlaviček nebo z pichlavých šttek, které se rozrostly po celé zahradě. Jako všichni ptáci z čeledi pěnkavovitých mají velký silný zobák, který působí až přehnaně mohutně na zobání drobných semínek.

Slouží však k rozlousknutí tuhého obalu, jenž skrývá chutný obsah. Navíc to není jen velká drtička tvarovaná jako klín. Zobák má po stranách horní části drážku, do které se semeno zachytí, a spodní částí zobáku rozlouskne obal. Semínko pak dál drží v drážce, než ho pták jazykem oloupe a slupku vyplivne.

Anglický název *goldfinch* vychází ze žlutého pásku na spodní straně křídel, zvýrazněného okolními černě zbarvenými letkami. U stehlíků je však nejnápadnější jejich zbarvení hlavy připomínající klauna: sytě červené líce obkroužené bílým páskem a korunované uhlově černou hlavičkou. Ke krmítku přilétají ve skupinách a vždy jsou neposední a drzí. Hejnu stehlíků se anglicky říká *charm*, což znamená půvab či kouzlo. Neodvozuje se to však od jejich vzhledu nebo něžného vystupování, ale od hlasového projevu, který je dvouslabičný a sladce švitořivý.

V zahradách se stehlíci začali pravidelně objevovat teprve nedávno, začátkem devadesátých let. Přičítá se to ohromnému množství ptačího krmiva — především semen slunečnice a mástňáku —, které lidé začali sypat do krmítek.

Ne všichni britští stehlíci tu přezimují, mnoho jich migruje do Francie, Španělska a Portugalska a zpátky se vracejí v dubnu, aby se pářili. Mohou mít i dvě snůšky ročně a bílá vejce s hnědými tečkami kladou do pěkných úhledných a hlubokých hnízd. Ta si budují většinou spíš na koncích větví než blízko kmene a také v popínavých rostlinách nebo na podobných skrytých místech. Stavbě se věnuje výhradně samice (samec údajně přihlíží) a používá mech, chmýří bodláků a pavučiny. Přestože se stehlíci žijí převážně semeny, svá mláďata krmí housenkami a mšicemi, čímž přispívají k omezení množství zahradních škůdců.

Mlha

Přišel další mlhavý den a zahrada je ponořená do mraků. Šmouha stromů na obzoru mi připomíná lišejník na kmenech. Vrána se podobá temnému stínu — sotva znatelně zamává křídly, a je pryč.

Červenka

Každé ráno, když jdu do spižírny pro ptačí krmivo, na mě čeká červenka. Spižírna je ve staré sušárně chmele nad bylinkovou zahrádkou a vede k ní jen krátká pěšina. Většinou je to příjemná procházka, jen když hodně prší nebo napadne moc sněhu, tolik si ji nevychnutám. Ale stojí za to párkrát uklouznout, protože díky cihlové podlaze a třem cihlovým obvodovým zdem je tu chladno a temno, a tak se tu dobře skladuje cibule, česnek, dýně, konzervované a sušené jídlo a krmivo pro ptáky, které míchám a uchovávám ve dvou nádobách u dveří.

Třeba tu červenka hodiny sedí a čeká na mě. Spíš bych však řekl, že si zapamatovala — vlastně zapamatoval, protože je to sameček se sytě oranžovou náprsenkou —, kdy přicházím, a ví, že když jdu s lopatkou, zcela jistě trochu krmení rozsypu, stejně jako že nechávám otevřené dveře a on může proklouznout dovnitř a něco rychle sezobnout přímo z odklopených nádob. Když nabírám semínka, někdy trpělivě sedí na polici se zavařovacími sklenicemi sotva několik centimetrů ode mě.

Často přemítám, kde se v červenkách bere taková důvěra k lidem. Krahujci je musejí ohrožovat stejně jako ostatní drobné ptáky, vrabce, pěnkavy a sýkorky, takže odvážně se pohybovat zcela sám na otevřeném prostranství se zdá poněkud riskantní. Třeba je chrání právě sebevědomí připomínající teriéra — jen málo ptáků je tak teritoriálních a agresivních jako červenky.

Moje milá červenka obšťastňující mě každé ráno pozorností nakonec možná není roztomilé stvoření, které se chce se mnou přátelit, ale nabušený teriér vymáhající zbytky.

Osladič

Blízko našeho statku se nachází rokle, ve které voda obrátila, narušila a omlela velké balvany a do některých vyhloubila rýhy. Za dobu, co statek vlastníme, se silou vody valící se dolů po svahu po prudkých deštích převrátily na stranu dva obrovské balvany velikosti auta. Avšak největší z balvanů nyní stojí mimo dosah vody. Na výšku má přes dva metry, tvarem připomíná kvádr, ze tří stran je hladký, ale ze čtvrté úplně porostlý kořeny a zploštělým kmenem jasanu.

Pokud se podíváte odjinud než od potoka, vypadá to, jako by strom vyrůstal přímo z balvanu. Je to kouzelnický trik, klam, nicméně pokaždé když přicházím, rozechvívá mě nervozita, stejně jako kdybych sledoval provazochodce v manéži. Co když se strom převážil nebo ho shodil vítr? Naštěstí po dvaceti letech pořád stojí.

Kolem jeho paty — jako z kamenné vázy — a z vrstvy všudy přítomného mechu vyrážejí zelené listy osladiče obecného (*Polypodium vulgare*). Členitý vějíř listů působí lehce a měkce, ale je překvapivě kožnatý a jednotlivé lístky na pevném stonku připomínají příčky žebříku. Nové lístky se objevují v červnu, a i přes zimu zůstávají svěže zelené. Osladiči se daří na kyselých kamelech a březích, a pokud dost prší, roste epifytně na větvích stromů. Tato rostlina si našla nejlepší možné místo: kamenité, kyselé, nasáklé dešťovou vodou, která se však nemá kde hromadit a stát, a svou přítomností podtrhuje zvláštní podívanou na strom vyrůstající jakoby z kamene.

Havrani

Jedno šedivé odpoledne venčím Nigela a Nell na Dlouhém poli. Říkáme mu tak, protože je opravdu dlouhé. I na nejstarších mapách má současnou podobu, ačkoli na jedné jeho straně se ve středověku nacházela dvě pole, která byla na začátku devatenáctého století rozdělena na několik menších, a na druhé straně se rozkládá stejně dlouhé a úzké pole. Živý plot mezi nimi tvoří hranici vsi. Nikdy se mi nepodařilo zjistit, jestli lidé vysadili keře na hranici, nebo jestli vytyčili hranici tam, kde rostly keře. V každém případě jsou plot i hranice alespoň pět set let staré, a dost možná i dvakrát tolik.

Ještě než hranice přejde v živý plot, prochází lesíkem, ve kterém leží bažantnice. Stejně jako polovina Dlouhého pole bývá les často zatopený a bažantí výběhy se ocitají pod vodou. Ale v bezpečí a suchu korun stromů se nalézá havraní kolonie s obrovským množstvím hnízd z větví. Při procházce po Dlouhém poli nejen rád přemítám o historických hranicích vsi, také sleduji, jak se havrani shlukují a chystají na noc. Pokud jsou ještě na zemi a s typicky prkennou chůzí hledají potravu, v přítomnosti psů se hned vynesou ve velké krákorající vlně.

Hejno krouží, ptáci v hlasitém chumlu usedají k hřadování, ale někteří se nepřidají — značná část se jich oddělí a s křikem letí jinam. Působí chaoticky a neorganizovaně. S ubývajícím světlem jejich krákaní sílí a proráží do tmy, jak se hejno s reptáním snaží uložit ke spánku. Těsně před rozbřeskem se havrani začnou ozývat znovu a za úsvitu lednového jitra se jejich hlasy nesou zahradou, přes pole a skrz otevřené okno do ložnice. Vidím černé ptáky na pozadí inkoustové oblohy se šmouhou světla na obzoru.

Prvních několik měsíců v roce je pozoruji, jak létají po zahradě tam a zpátky se zobáky plnými klacíků a stavějí nebo opravují svá neuspořádaná hnízda pomocí materiálu, který našli nebo

ukradli. Zápavy jim práci ulehčují, protože ustupující voda za sebou zanechává snadno přístupné naplavené větve.

Ale přestože jsou havrani častou součástí oblohy nad naší zahradou, sotvakdy tu přistanou a raději se zdržují na okolních polích. Na zahradě jsou přítomní zvukem. V poslední temné chvíli před zimním úsvitem, když se kolonie probouzí a připravuje na nový den, začnou brebentit, hašteřit se, svolávat a řadit do oddílů.

Domnívám se, že pruh stromů si pro kolonii zvolili v souvislosti s povodněmi, které omezují využití Dlouhého pole. Přestože nejobvyklejšími plodinami v okolí jsou brambory a pšenice a zdejší půda je vhodná pro obojí, toto pole nebylo už přinejmenším dvacet pět let zorané — pokud vůbec někdy bylo obdělávané. Zároveň ani není dost mokré, aby z něj byla louka, a už vůbec není vhodné pro pěstování trávy na siláž, takže funguje jen jako pastvina pro ovce a dobytek. To havranům vyhovuje, protože jsou to ptáci stepí a prérií a potřebují krátkou travu na poměrně mokré a měkké půdě, aby se mohli živit červy a všemožnými bezobratlými živočichy, které najdou. Klidně však pozřou cokoli včetně ptáčat, mršin a malých hlodavců.

Havrani jsou oblíbení pro své společenské chování, houpačkovou chůzi a mohutné šedé zobáky připomínající krumpáč vynořující se z holých lící. Na rozdíl od opeřené záludnosti vran nebo obřích hlav krkavců takový zobák dodává havranům komický vzhled klauna. Až na četnost vypadají vrány a havrani ve vzduchu velice podobně. Jak se to říká? Vidíš-li havrana, je to vrána, a vidíš-li vrány, jsou to havrani? Nějak tak. Každopádně téměř nikdy nevidíte osamoceného havrana a stejně tak se vrány sotva kdy pohybují ve větším počtu než ve dvou, a i tak se chovají poměrně odtaziťe, jako by spolu vlastně ani nemluvíly. Havrani jsou naopak pořád společenší a na pole se snášejí jako turisté ženoucí se z autobusu na pláž.

Není to liška

Příroda kolem zahrady a v ní někdy není až tak divoká, spíš jen nevychovaná.

Prořezával jsem v sadu jabloně, když jsem daleko na poli, skoro na obzoru, uviděl zvlášť velikou lišku. Vypadala, že se zabývá živým plotem, skáče do příkopu, který ho odděluje od pole, a je do té činnosti zcela zabraná. I když ve městech jsou teď lišky vcelku běžné, jen vzácně jsou k vidění tady, zvlášť uprostřed zimního dne.

Sledoval jsem ji nejdřív se živým zájmem a pak s narůstajícím podezřením, že tahle „liška“ je ve skutečnosti Nellie. Zavolal jsem z vrcholku stromu, ona mě uslyšela, vzhlédla a rozběhla se přes pole zpátky. Skoro ani nezpomalila, jako had se proplazila pod brankou a přiběhla ke mně, šťastná a s naprosto nevinným výrazem.

Obklopují nás pole, a přestože ve dvou směrech se táhnou kilometry daleko, než narazíte na cestu, ve třetím směru je hlavní silnice vzdálená sotva kilometr vzdušnou čarou. A Nell jen tak něco nezastaví. I ve venkovském Herefordshiru provoz představuje pro nezkušeného psa velké nebezpečí. Nigel se drží na zahradě, a i když někdy stojí u branky a toužebně hledí na pole, nikdy by se sám ven nevypravil. Zato Nell ano. Umí se protáhnout skrz sebehustší plot a sebemenší díru, a když se nudí, považuje za samozřejmé vydat se na dlouhou poznávací výpravu. A dřív či později ji nějaký takový výlet zavede k silnici.

Říkal jsem si, jak často asi byla na toulkách, když jsem myslel, že je někde poblíž. Obvykle prostě otevřu dveře, vystrčím psy ven a předpokládám, že většinu času stráví bloumáním po zahradě nebo vyhříváním se na sluníčku. A v devadesáti devíti případech ze sta tam opravdu jsou anebo na zavolání hned přiběhnou. Ale Nell možná vede tajný život a na rychlý průzkum okolí se vytrácí pravidelně.

Střízlík

Po spížírně celý den poletuje střízlík. Je sotva větší než motýl, poskakuje mezi krabicemi a krčí se za zavařovacími sklenicemi. Má ostrý, lehoučce zahnutý zobák a bílou linku nad korálkovými očima. Je maličký jako opeřený náprstek.

Mlynařík dlouhoocasý

Na krmítko se slétají ptáci, které jindy nevidám, i když vím, že jsou na zahradě po celý rok. K mým oblíbencům patří mlynaříci. Vždycky jich přiletí hejno, kolem dvanácti: objeví se znenadání v podobě chumlu růžového a šedého peří a ocásků dvakrát delších než tělíčka. Všichni se pověsí na stejnou lojovou kouli nebo na drátěný válec s buráky, a když mají dost, vznesou se zase jako jeden tvor.

Jsou jedna velká rodina — rodiče s houfem potomků a tetičky a strýčkové ze stejného klanu. Zůstávají společně od vylíhnutí mládat a nehnízdící tety a strýcové pomáhají s výchovou mladých od pozdního jara až do března dalšího roku, kdy se dorost rozletí. Nicméně od listopadu do února vídáme denně, jak se všichni zároveň snášejí na lůj a buráky.

Mlynaříci mají kulatou hlavičku s drobným zobákem a zářivými malými očky, která se téměř ztrácejí v peří. Jsou z ptáků nejhezčí a vypadají jako z cukrkandlu. Stavějí si pohádková hnízda — jsou podlouhlá a tvarem trochu připomínají tykev vytvořenou z mechu a lišejníku a ozdobenou peříčky. A to celé drží pohromadě díky pavučinám. Snůška může čítat dvanáct i více vajec, a jak ptáčata rostou, hnízdo se roztahuje a zvětšuje, ale pavučinová lana ho pevně drží pohromadě.

Lišky

Ohledně výskytu lišek neexistují žádná spolehlivá čísla, ale v roce 2016 vědci odhadli, že liščí populace v zalidněných oblastech čítá kolem sto padesáti tisíc zvířat a že dalších tři sta tisíc jedinců žije na celých Britských ostrovech. Většina lišek se dožívá jednoho roku až tří let, jenže mají vysokou úmrtnost. Každoročně se narodí asi čtyři sta tisíc liščat, ale hynou jak staré lišky, tak mladé, a až sto tisíc jich zemře na silnicích. Vypadá to, že od zákazu honů se jejich počty snížily až o jednu třetinu a většina lišek nyní žije ve městech.

Vyrůstal jsem ve světě, v němž se na lišky pohlíželo jako na lovnou zvěř nebo škodnou. Hon byl považován za sport a patřil do života na venkově stejně jako kriket a fotbal. Navíc v něm vždy šlo mnohem více o koně a psy než o lišky. Nejpodstatnější bylo nahánění a bez něj nemělo zabítí zvířete význam.

Já jsem se honu účastnil třikrát a pokaždé jsem pociťoval směsici nadšení, nejistoty a příšerně zdlouhavé nudy. Nadšený jsem byl těch pár chvil, kdy jsme se hnali na koních a sem tam něco přeskočili, nejistota pramenila z toho, že jsem většinou přesně nevěděl, o co v dané chvíli jde, a nudil jsem se, protože jsem značnou část dne proseděl na koni v dešti a čekal, až mi někdo řekne, co se děje, kde jsou lovečtí psi a co mám dělat. Dohromady mi to nepřipadalo jako dobrý způsob, jak strávit den, a po třetím pokusu jsem to vzdal a nikdy už jsem nebyl v pokušení hon znovu zkusit. I když psi mi chyběli.

Nemohu však říct, že by mi kdy bylo lišky líto. Víím totiž, že liščí hony zachovaly životy mnohem více tvorů, než kolik jich ukončily. Psi šli po starých, nemocných nebo zraněných jedincích, a navzdory dramatickým obrázkům lišek roztrhaných na kusy byla jejich smrt rychlá a o nic horší než smrt králíka uloveného liškou nebo myši chycené kočkou.